

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

HAZİRAN 2014

Sayı 14

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Dünya Bankası'nın Haziran ayında açıkladığı Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'na göre, dünya da, 2014 yılı ilk çeyrekte yaşanan çevresel, siyasi ve ekonomik olumsuz gelişmelerinde etkisiyle ekonomik büyüme ivme kaybetmiştir. Büyüme tahminini ise, 2014 yılı %3,2'den 2,8'e çekmiş, 2015 yılı için ise, %3,4 olarak belirtmiştir. Gelişmiş ülkelerdeki olumlu ekonomik gelişmeler büyümeye katkı sağlamış ve 2014 yılı için %1,9, 2015 yılı için ise, %2,4 büyüme tahmin edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise, 2014 yılı büyüme tahmini %5,3 seviyelerinden %4,8 olarak revize edilmiştir. 2014 yılı ilk çeyrekte, yaşanan Ukrayna ve Ortadoğu'daki krizler ve Çin'deki dengesizlik hali gibi nedenlerden büyüme oranlarının düşük kalması bu tahminler üzerinde etkili olmuştur.

IMF'nin bölgesel anket çalışmaları sonucunda, Asya ülkelerinin Avrupa ülkelerine oranla ihracatta atılım yapacağı ve gücünü hissettireceği belirtilmektedir. Doğu Asya'nın öne çıkan ülkelerinden Çin, Hong Kong, Güney Kore ve Tayvan'ın içinde bulunduğu ülkelerin 2014 yılında %6,8 ve 2015 yılında %6,7 büyüyebileceği tahmin edilmektedir.

Dünya Bankası'nın ICP verilerine göre, son yıllarda gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere oranla daha çok büyüdüğü gözlenmektedir. Ancak, son dönemlerde toparlanma eğilimine girseler de, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyüme konusunda ön planda olmaya devam edeceği öngörülmektedir.

Brent ham petrol fiyatları Mayıs ayında %0,8 oranında yükselerek varil başına ortalama 105,7 dolar olarak gerçekleşmiş, 23 Haziran itibarıyla 114 dolara kadar yükselmiştir. Rusya ile Ukrayna ve Batı ülkelerinin içinde bulunduğu kriz ortamı, Musul'da yaşanan gerginlikler ile Libya'daki üretimin sınırlı kalması fiyatların yükselmesinde etkili olmuştur.

ABD

ABD ekonomisinde büyüme, 2014 yılı ilk çeyreğinde, firmaların stok yetersizliği, yatırımlardaki azalma, dış ticarete olumsuz seyrin etkisiyle son 3 yılda ilk defa daralma göstererek %0,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Dünya Bankası, 2014 yılında %2,1, 2015-16 yıllarında ise, %3 büyüme öngörerek olumlu bir tablo çizmektedir. Ancak, yine de sürdürülebilirliğe ulaşma ve işsizlik konusu büyüme üzerinde tehdit oluşturmaya devam edecektir.

S&P kredi derecelendirme kuruluşu büyüme tahminini, 2014 yılı için %3,1'den %2,6 olarak değiştirmiştir.

Mayıs PMI endeksi artarak 55,4, üretim endeksi 61, yeni siparişler endeksi 56,9 ve tüketici güven endeksi de 83 değerine ulaşmıştır.

Mayıs ayı işsizlik oranı %6,3 ve işgücüne katılma oranı %62,8 olarak istikrarını korumuş ve toparlanma eğilimine girmiştir.

ABD dış ticaretine baktığımızda, iç tüketimin artması ve hava koşullarının olumsuz devam etmesi ile artan ithalatın ve dış ülkelerdeki gelişmelerin de etkisiyle daralan ihracat tablosunun bir süre daha devam edeceği tahmin edilmektedir.

EURO BÖLGESİ – AB

2014 yılı ilk çeyrekte, %0,2 büyüyerek piyasa beklentilerini karşılayamamıştır. Tarım, ormancılık, balıkçılık ile finans ve sigorta sektörleri büyümeyi desteklemiştir. Stoklardaki artış olumlu etki gösterirken, ithalattaki artış olumsuz etkilemiştir. Almanya %0,8 büyürken, Hollanda %1,4 ve İtalya %0,1 daralma göstermiştir.

Avrupa komisyonu yayınlarına göre, Avrupa duyarlılık endeksi Mayıs ayında 102,7 değerine yükselirken, PMI endeksi 53,5 seviyesine düşmüştür. İmalat sanayinin büyümede etkin olmasına karşın imalat PMI endeksi 52,2 seviyesinde düşük seyretmiştir.

JAPONYA

Aylık gelişmeler olarak gözlenen yatırımların hız kazanması, vergi artışları ile tüketimin artmasıyla 2014 yılı ilk çeyrekte Japonya ekonomisi %1,6 büyümüştür. Bu büyümenin sürdürülebilir olmadığı ileri dönemlerde daralma göstereceği tahmin edilmektedir.

Dünya Bankası, 2014 yılında %1,3, 2015-16 yıllarında ise, %1,3-1,5 civarında büyüme öngörmektedir. Japon ekonomisi, Çin'deki daralmadan ve Ukrayna ve Tayland'daki siyasi dalgalanmalardan etkilenen, çevresel faktörlere bağlı bir ekonomidir.

Japonya'da Nisan ayı enflasyon oranı büyük bir artış göstererek %3,4 olarak gerçekleşmiştir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin ekonomisi hedefler doğrultusunda %7,5 oranında büyümüştür. Ayrıca bu büyüme oranını desteklemek adına hükümet tarafından seçici teşvik kararları uygulanmaya başlanmıştır.

IMF'ye göre, Çin ekonomisi büyüme konusunda şiddetli dalgalanmalar görmeyeceği ancak, finansal risklere dikkat etmesi gerektiği konusuna dikkat çekmiştir. 2014 yılı büyüme oranını %7,5 olarak tahmin etmektedir. Önümüzdeki dönemde gelişmiş ekonomilerin toparlanma eğilimine girmesi ihracatı olumlu yönde etkileyecek ve hedeflere ulaşılabilirliğini göstermektedir.

Dünya Bankası'na göre, yapısal değişimlerle birlikte yavaşlayan Çin ekonomisinin 2014 ve 2015 yıllarında %7,6 ve %7,5 seviyelerinde büyüme gerçekleşeceğini öngörmektedir. Çin ekonomisinde, arzın hizmetler sektöründe yoğunlaşması ve iç tüketim talebinin artması ve buna bağlı olarak kredilerin artması büyümeyi tetiklemektedir.

Mayıs ayı PMI endeksi 50,8 seviyesinde olup, son 5 yılın en yüksek değerine ulaşmıştır. Mayıs ayı ihracat artarak 195,4 milyar dolar, ithalat ise azalarak 159,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Hindistan'da devam eden seçimlerin bitmesiyle, 67 yıllık iktidar sona ermiştir. %8 seviyelerindeki politika faizleri değişmezken, krediler konusunda bazı katı kurallar değiştirilerek kredi alımları kolaylaştırılmıştır. Yüksek enflasyona sahip olan Hindistan'da bir süredir olumluya kayan bir hava görünmektedir. Bu bağlamda, enflasyonun etkilerinin azalma eğiliminde olması, faizlerle oynanmayacağı yönünde sinyal vermektedir.

BREZİLYA

Yavaşlama eğilimi devam eden Brezilya ekonomisi, 2014 yılı ilk çeyrekte de bu eğilimi korumuş ve %1,9 seviyelerinde büyüme gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda yatırımlar ve özel tüketim harcamaları etkili olmuştur.

Mayıs ayı PMI endeksi 48,8'e düşerek sanayi üretiminde yavaşlama eğiliminin devam edeceği sinyalini vermektedir.

BMI açıklamalarına göre, 2014 yılı büyümenin %1,8 oranı ile düşük seviyede olacağı tahmin edilmektedir.

Dünya Bankası'na göre, Brezilya ekonomisinin 2014 yılında düşük seyredeceği ve %1,5 civarında ve önümüzdeki dönemlerde ise, gelişmiş ülkelerdeki ihracat artışıyla büyümenin ivme kazanacağı, 2015 ve 2016 yıllarında %2,7 ve %3,1 oranlarında seyredeceği tahmin edilmektedir.

RUSYA

Japonya'nın Çin'den sonra Rusya'dan doğalgaz talebi konusunda anlaşması, Rusya'nın bölge etkinliğini arttırmış, Japonya'nın ise, global ölçekte ticarete kendini hissettirmesi konusunda yarar sağlamıştır.

2014 yılı enflasyon oranı Mayıs ayında %7,6 gibi oldukça yüksek bir seviyede seyretmektedir. Rusya Merkez Bankası enflasyonu baskılamak adına faiz artışına gitmek zorunda kalmıştır. İleriki dönemlerde de Ukrayna ile yaşanan sorunların devam etmesi beklenmekte ve enflasyonu aşağı çekmek ve para değerini korumak adına faiz artırımına devam edilebileceği tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE

Türkiye ekonomisi 2014 yılı ilk çeyreğinde beklentiler doğrultusunda %4,3 büyüme gerçekleştirmiştir. Sanayi üretim endeksi beklentilerin üzerinde %4,2 oranında kaydedilmiştir. Ayrıca Mayıs ayı PMI endeksi, yeni siparişlerdeki ve istihdamdaki olumsuzlukların etkisiyle, eşik değer seviyesine düşerek 50 değerinde gerçekleşmiştir.

Avrupa'daki toparlanma eğilimi ile ihracat pazarlarının rahatlaması sonucunda ihracatın artması ve ithalatın daralması dış ticaretin azalması yönünde etkili olmuştur. Bu da yine dış ticaret açığını pozitif yönde etkilemiştir. Olumlu seyrin devam edeceği tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

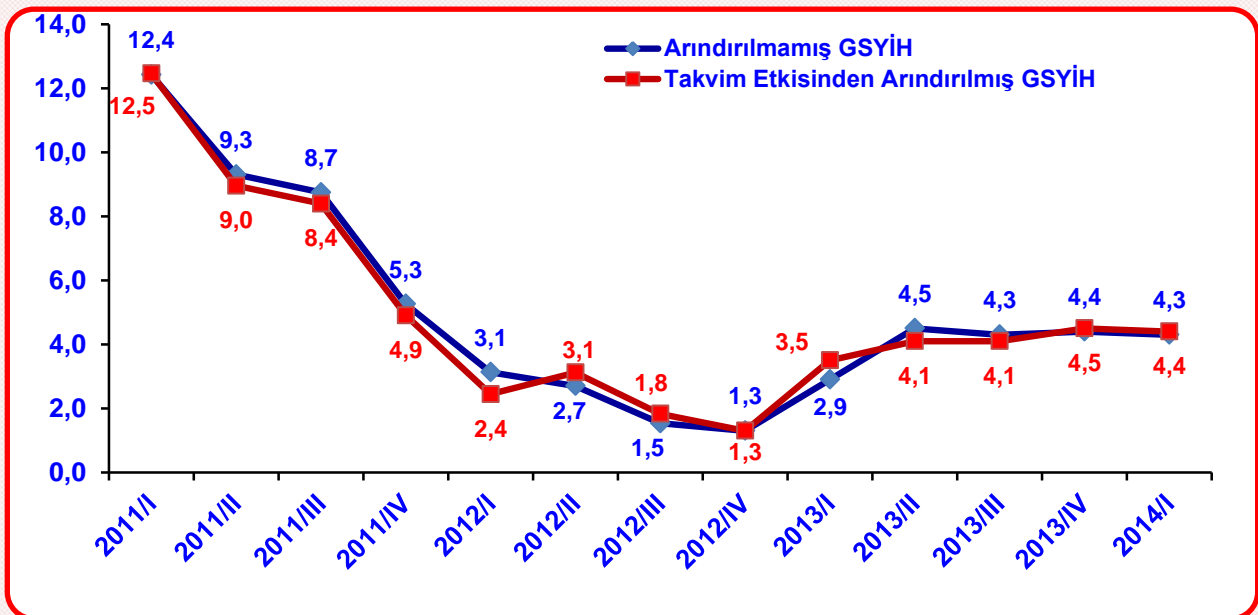
BÜYÜME

Dönem	Cari Fiyatlarla GSYH (Milyon \$)	Sabit fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	Gelişme hızı %	Hanehalklarının Nihai Tüketim Harcamaları (%)	Devletin Nihai Tüketim Harcamaları/Devletin Nihai Tüketim Harcamaları (%)	Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu (%)	Mal ve Hizmet İhracatı (%)	(Eksi) Mal ve Hizmet İthalatı (%)	
2013	I	198.568	27.995	2,9	3,4	7,6	1,5	5,1	7,1
	II	209.922	30.150	4,5	5,1	7,8	3,4	0,1	11,8
	III	212.022	32.999	4,3	4,7	1,7	6,0	-2,3	5,8
	IV	199.499	31.245	4,4	5,3	6,8	6,4	-1,5	9,3
	Yıllık	820.012	122.388	4,0	4,6	5,9	4,3	0,1	8,5
2014	I	184.176	29.210	4,3	2,9	8,6	-0,5	11,4	0,8

2014 yılının birinci üç aylık çeyreğine ilişkin hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %4,3 artışla 29.210 milyon TL olmuştur.

GSYH, sabit fiyatlarla 2014 yılı birinci çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, takvim etkisinden arındırılmış değeri %4,4 ve mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış değeri bir önceki çeyreğe göre, %1,7 artış gerçekleştirmiştir.

2014 yılı birinci çeyrekte sabit fiyatlarla en hızlı büyümenin sırasıyla; dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri (%16,7), finans ve sigorta faaliyetleri (%13,9) ve kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor (%12,3) sektörlerinde gerçekleştiği görülmektedir. İmalat sanayi %4,9 ve inşaat %5,2 oranında büyümüştür. Hizmetler sektörü en fazla büyüyen sektör olarak göze çarpmaktadır. Sabit fiyatlarla 2014 yılı birinci çeyrekte, gerileyen sektör ise, (-%1,6) ile bilgi ve iletişim sektörü olmuştur. 2014 yılı birinci çeyrekte, özel ve kamu tüketim harcamaları büyümeye katkı sağlasa da yeterli değildir. Özel sektör yatırım harcamaları gerilerken, kamunun yatırım harcamaları artış göstermiştir. Net ihracattaki artış ise, büyümeye olumlu yönde katkı sağlamıştır.

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Mayıs	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Yıllık	6,51	9,66	2,17	11,28	0,82	15,93
Yıllık Ort.	7,51	8,23	3,27	8,66	-0,03	15,03
Aylık	0,15	0,40	1,00	-0,52	1,16	-1,62

2014 yılı Mayıs ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE’de %9,66, Yİ-ÜFE’de %11,28 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE’de %0,40 oranında artış, Yİ-ÜFE’de ise %0,52 oranında düşüş yaşanmıştır.

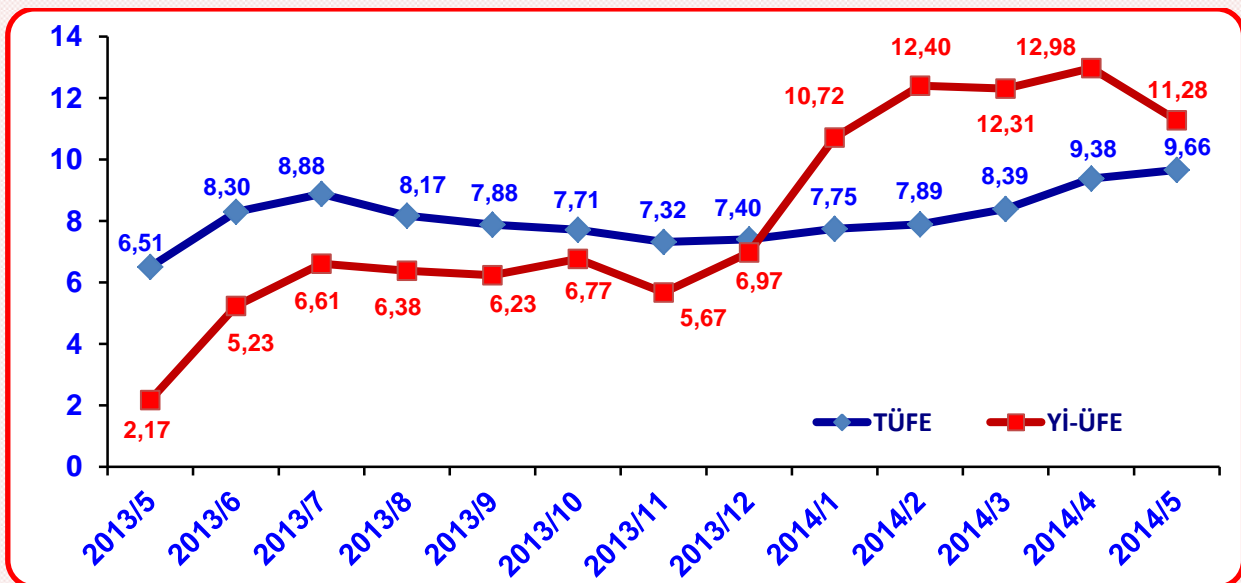
Yıllık en yüksek artış TÜFE’de %14,11 ile gıda ve alkolsüz içeceklerde gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE’de bir önceki yılın aynı ayına göre; ulaştırma (%13,11), lokanta ve oteller (%12,88), eğitim (%9,57), ev eşyası (%8,91) en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayrımda; İzmir’de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,29 ve on iki aylık ortalamalara göre %8,35 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,11, imalat sanayi sektöründe %0,20 ve elektrik ve gaz sektöründe %3,60 oranında düşüş ve su sektöründe %1,40 oranında artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde olmuştur.

Sanayinin alt sektörleri bazında Yİ-ÜFE değerlendirildiğinde; en yüksek aylık artış %4,63 ile basım ve kayıt hizmetlerinde gerçekleşirken, onu %2,98 ile tütün ürünleri ve %1,40 ile suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması izlemiştir. Ayrıca, %3,60 ile elektrik, gaz üretim ve dağıtımı, %3,26 ile ham petrol ve doğal gaz ve %2,89 ile bilgisayarlar ile elektronik ve optik ürünler azalış gösteren alt sektörlerdir.

Yıllık Değişim Oranları (%)

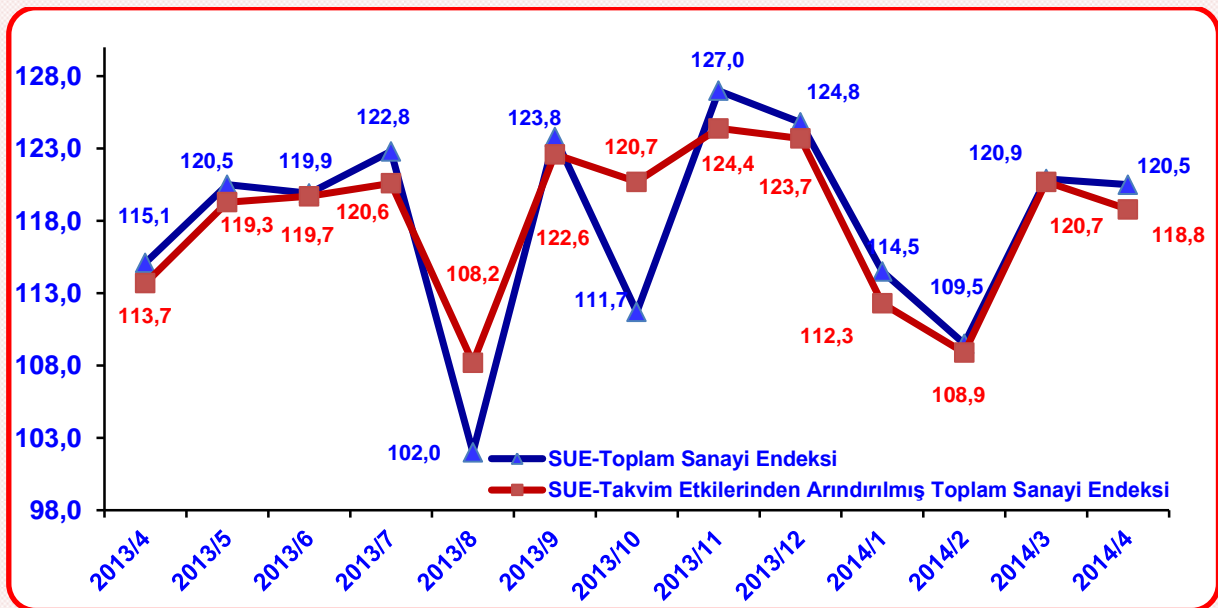
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

NİSAN 2014 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	120,5	4,5	118,8	4,6	121,0	1,0
Madencilik ve Taşocakçılığı	113,3	9,3	112,4	9,3	117,3	3,9
İmalat Sanayi	122,3	4,1	120,3	4,2	121,5	0,4
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	112,6	5,8	111,9	5,8	119,7	3,4

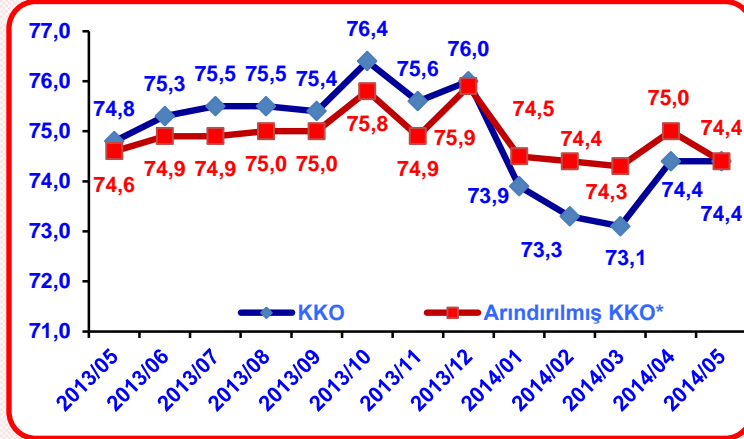
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2014 yılı Nisan ayında %4,5 ve mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks bir önceki aya göre %1,0 oranında artış göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'ni sektörel bazda değerlendirecek olursak; yıllık endeksi bazında, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %9,3 oranında, imalat sanayi sektörü endeksi %4,2 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi de %5,8 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2014 yılı Nisan ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla artış; %2,0 ile sermaye mali imalatında ve yıllık olarak %6,3 ile enerji sektöründe gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış; %25,4 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %14,5 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı ve %5,0 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı izlemiştir. En yüksek azalış ise, %6,0 ile tütün ürünleri imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %5,5 ile diğer imalatlar ve %4,7 ile elektrikli teçhizat imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2014 yılı Mayıs ayında Kapasite Kullanım Oranı, %74,4 olarak gerçekleşerek bir önceki aydaki seyrini korumuştur.

Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %85,7, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %82,4, tekstil ürünlerinin imalatı %81,3 ve kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı %80,2 ile 2014 yılı Mayıs ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

MART 2014	Toplam	Erkek	Kadın
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler			
Nüfus (Bin kişi)	56.718	28.014	28.704
İşgücü (Bin kişi)	28.330	19.782	8.548
İstihdam (Bin kişi)	25.583	17.979	7.604
Tarım	5.315	2.887	2.427
Tarım dışı	20.268	15.091	5.177
İşsiz (Bin kişi)	2.747	1.803	944
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.388	8.233	20.155
İşgücüne katılma oranı (%)	49,9	70,6	29,8
İstihdam oranı (%)	45,1	64,2	26,5
İşsizlik oranı (%)	9,7	9,1	11,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11,6	10,4	15,1
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı (%)	54,5	75,8	33,1
İstihdam oranı (%)	49,1	68,8	29,3
İşsizlik oranı (%)	9,9	9,3	11,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	11,7	10,4	15,1
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı	16,7	15,7	18,8

TÜİK hanehalkı işgücü araştırmasında 2014 Şubat dönemiyle birlikte Avrupa Birliği'ne tam uyumun sağlanmasına yönelik yeni düzenlemelere geçilmiştir. Bu düzenlemelere göre anketin referans haftası ve işsizlik kriterinde iş arama süresi değişmiş, yeni nüfus projeksiyonu ve idari bölünüş temel alınmıştır. OECD ve diğer uluslararası kuruluşlar ile karşılaştırılabilmesi için, 15-64 yaş grubunda yer alan nüfusa ilişkin temel işgücü göstergelerine de yer verilmiştir.

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2014 yılı Mart ayı işsizlik oranı, %9,7 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %11,6, işsiz sayısı 2 milyon 747 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Genç nüfusta işsizlik oranı %16,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2014 yılı Mart ayında istihdam edilenlerin %20,8'i tarım, %21'i sanayi, %7,1'i inşaat ve %51,2'si hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Mart 2014	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.109	2.887	1.731	9.251	17.979
Kadın	1.256	2.427	81	3.839	7.604
Toplam	5.365	5.315	1.812	13.090	25.583

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Nisan		12 Aylık Kümülatif 2014
	2013	2014	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-8.110	-4.788	-56.790
SERMAYE-FİNANS HESABI	8.713	5.661	44.273
Doğrudan Yatırımlar (net)	477	668	11.055
Portföy Yatırımlar (net)	9.340	4.174	7.929
Diğer Yatırımlar (net)	6.175	3.541	18.830
Rezerv Varlıklar (net)	-7.273	-2.722	6.544
Net Hata ve Noksan	-603	-873	12.517

Kaynak: TCMB

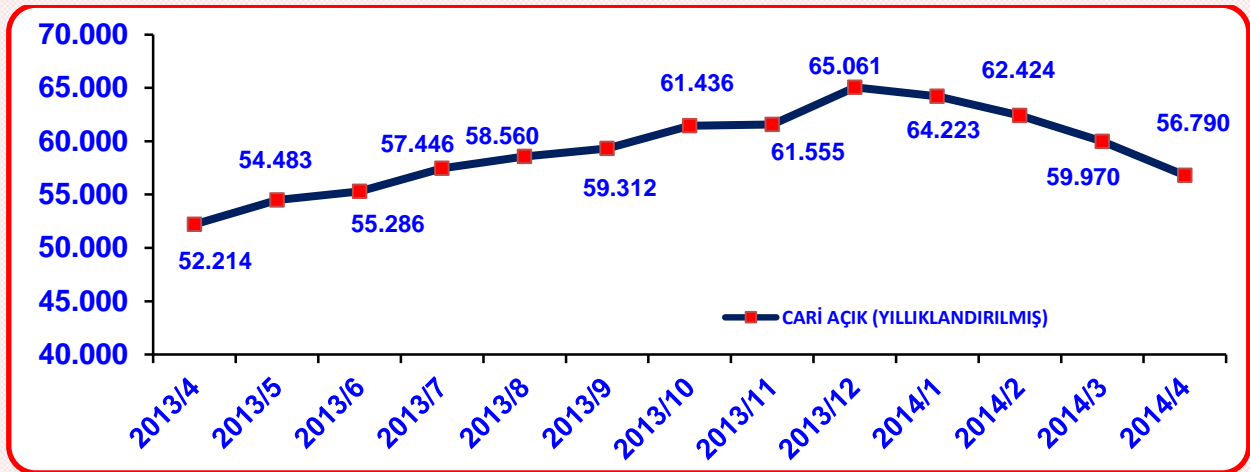
Cari işlemler açığı, 2014 yılının Nisan ayında 4,8 milyar dolar ve 12 aylık kümülatif olarak 56,7 milyar dolar değerinde gerçekleşmiş, piyasa beklentileri doğrultusunda düşüşünü sürdürmüştür. Dış ticaret açığının azalması ve hizmetler dengesinin artması, büyük ölçüde cari açığa azaltıcı yönde etki etmiştir. Ayrıca, Merkez Bankası ve BDDK'nın aldığı önlemlerinde etkisiyle yurtiçi tüketimde azalış devam ederken, ihracat artış kaydetmiştir.

Sermaye ve finansman hesaplarından net doğrudan yatırımlar tüm belirsizliklere ve dünyadaki olumsuz gelişmelere rağmen, 2014 yılı Ocak-Nisan döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre %48 artarak 3,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2014 yılı Nisan ayında 12 aylık kümülatif olarak ise, 11,1 milyar dolar seviyesindedir.

2014 yılı Nisan ayında portföy yatırımlarında, ülke içi belirsizliklerin azalış göstermeye başlamasıyla gelişmekte olan ülkelerin risk algısında olumluya doğru kayan hareketlilik görülmüştür. 2014 yılı Nisan ayında, bir yıl içindeki en yüksek değere ulaşan portföy yatırımlarında, 4,2 milyar olarak sermaye girişi gerçekleşmiştir. Diğer yatırımlar ise, bir önceki aya göre, artış göstererek 2014 yılı Nisan ayında 3,5 milyar dolar kaydedilmiştir.

Portföy ve diğer yatırımlardaki büyük sermaye girişinin etkisiyle rezerv varlıklar, 2014 yılı Nisan ayında artış göstererek 2,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, net hata noksan miktarı 873 milyon dolar olarak kaydedilmiştir.

İç tüketimin azalış, ihracatın ise artış göstermesinin etkisiyle cari açıktaki azalış eğiliminin süreceği öngörülmektedir. 2014 yılı Nisan ayında bankaların ve banka dışı sektörlerin yurtdışı borçlanmalarında sıkıntı yaşanmamıştır.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2013		
Mayıs	112,5	77,5
Haziran	111,8	76,2
Temmuz	108,7	78,5
Ağustos	107,5	77,2
Eylül	108,5	72,1
Ekim	107,5	75,5
Kasım	104,5	77,5
Aralık	102,1	75
2014		
Ocak	101,4	72,4
Şubat	104,6	69,2
Mart	108,6	72,7
Nisan	112,7	78,5
Mayıs	113,3	76,0

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2014 yılı Mayıs ayında, 0,6 puan artarak 113,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tüketici Güven Endeksinde, 2014 yılı Mayıs ayında bir önceki aya göre, %3,1 oranında azalarak 76 seviyesine düşmüştür. Bu azalış, gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durumun daha iyi olacağı yönünde beklentisi olan tüketicilerin seyrinin azaldığını göstermektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe, 2013 yılı Ocak-Mayıs döneminde 4 milyar 262 milyon TL fazla vermişken, 2014 yılı Ocak-Mayıs döneminde 2 milyar 762 milyon TL açık vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %10,3 oranında artarak 175 milyar 924 milyon TL, bütçe giderleri ise, %15,1 oranında artarak 178 milyar 686 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Ocak-Mayıs döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %8,9 oranında artarak 143 milyar 337 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderlerde %15,2 oranında artarak, 153 milyar 795 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı Ocak-Mayıs döneminde 26 milyar 029 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 22 milyar 129 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	Ocak-Mayıs		Değişim Oranı (%)
	2013	2014	
Bütçe Giderleri	155.267	178.686	15,1
Faiz Hariç Giderler	133.501	153.795	15,2
Faiz Giderleri	21.767	24.891	14,4
Bütçe Gelirleri	159.530	175.924	10,3
Vergi Gelirleri	131.651	143.337	8,9
Bütçe Dengesi	4.262	-2.762	
Faiz Dışı Denge	26.029	22.129	-15,0

Kaynak: BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak-Nisan	2013	49.458		81.582		60.308		-32.124		60,6
	2014	53.680	8,5	78.146	-4,2	57.150	-5,2	-24.466	-23,8	68,7
Nisan	2013	12.469		22.825		16.955		-10.356		54,6
	2014	13.449	7,9	20.662	-9,5	14.743	-13,0	-7.214	-30,3	65,1

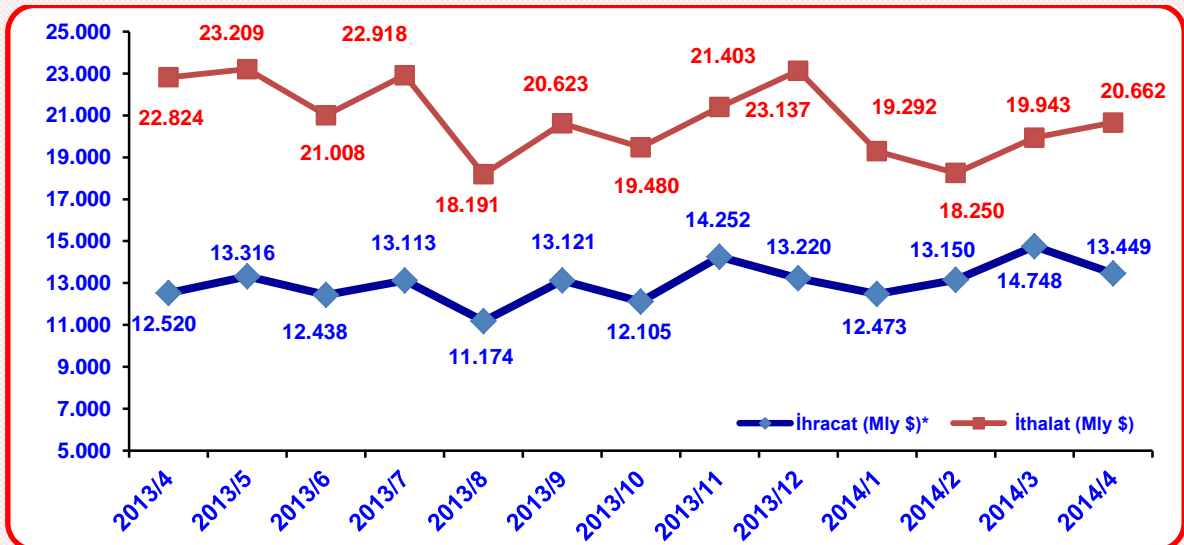
2014 yılı Nisan ayında ihracat, 2013 yılı Nisan ayına göre %7,9 artarak 13,4 milyar dolar, ithalat da %9,5 oranında azalarak 20,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %30,3 oranında azalarak 7,2 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

2013 yılı Nisan ayında %39,6 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2014 yılı Nisan ayında %44,2'e yükselmiş; AB'ye yapılan 2013 yılının aynı ayına göre ihracat %20,5 oranında artarak, 5,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Nisan ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.705 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.217 milyon \$); "demir ve çelik" (872 milyon \$) ve "elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (863 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (4.452 milyon \$); "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.566 milyon \$); "demir ve çelik" (1.568 milyon \$) ile "elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.517 milyon \$) en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2014 yılı Nisan ayında İzmir'in ihracatı 2013 yılı Nisan ayına göre, %32,4 oranında artarak 1 milyar dolar, ithalatı da %31,7 oranında artarak 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı Nisan ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2013 yılı Nisan ayına göre, %10,6 oranında artarak 1,6 milyar dolar, ithalatı da %22,5 oranında artarak 1,8 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2009	2010	2011	2012	2013	2014/I
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	616.703	731.608	772.298	786.293	820.012	184.176
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,0	4,3
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-7,2	13,6	10	1,9	3,8	4,9
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2009	2010	2011	2012	2013	Mar.14
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.277	22.594	24.110	24.821	25.524	25.583
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.471	3.046	2.615	2.518	2.747	2.747
İşsizlik Oranı (%)	14,0	11,9	9,8	9,2	9,7	9,7
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	17,4	14,8	12,4	11,5	12,0	11,6
ENFLASYON (%)	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
Yİ-ÜFE (yıllık)	1,37	8,51	11,07	6,17	4,48	11,28
YD-ÜFE (yıllık)	-	-	14,65	3,49	6,57	15,93
TÜFE (yıllık)	6,28	8,58	6,45	8,94	7,49	9,66
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Nis. 2014
İhracat	102.143	113.883	134.972	152.537	151.812	53.680
İthalat	140.928	185.544	240.834	236.544	251.651	78.146
Dış Ticaret Dengesi	-38.786	-71.661	-105.863	-84.008	-99.839	-24.466
Cari İşlemler Dengesi	-12.124	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-16.372
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	Mar.14
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-66	-93,4	-125	-140	-163	-166
BORÇLANMA (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dış Borç Stoku	281	269,2	291,9	304,2	336,9	388
Kamu	92,4	96,8	101	104,2	110,8	116
Özel	188,7	172,4	190,9	200	226	267
KREDİLER (Milyar \$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014/I
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	128,8	119,8	127	138,3	156,3	158,6
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.)	2009	2010	2011	2012	2013	Nis.14
Takvim Etkisinden Arındırılmış						
Toplam Sanayi	-10,4	12,4	9,7	2,5	3,4	4,6
İmalat Sanayi	-12,4	14	10,1	2,2	4,4	4,2
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
Kapasite Kullanım Oranı	67,7	75,6	75,5	74,2	74,6	74,4
GÜVEN ENDEKSLERİ	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
Reel Kesim Güven Endeksi	87,4	110,4	110,5	106,3	108,1	113,3
Tüketici Güven Endeksi	78,79	90,99	92,0	75,6	76	76
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2009	2010	2011	2012	2013	Nis.14
Sanayi Ciro Endeksi	138,2	162,7	208,4	140,1	153,1	172,7
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-May. 2014
Bütçe Dengesi	-52.761	-40.081	-17.439	-28.791	-18.449	-2.762
PROTESTOLU SENET	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-Nis. 2014
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.600	1.216	919	1.075	1.091	321
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.771	5.769	4.902	6.949	7.494	2.429
KARŞILIKSIZ ÇEK	2009	2010	2011	2012	2013	Oca.-May. 2014
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	1.755	859	579	935	745	246
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	1.031	499	295	387	262	55
BORSA VE DÖVİZ	2009	2010	2011	2012	2013	May.14
BIST 100 Endeksi	38.482	59.567	60.195	64.982	77.314	79.289
Euro/\$	1,4316	1,3377	1,2945	1,2858	1,3274	1,3748

SEKTÖREL BAKIŞ

ASANSÖR SEKTÖRÜ

Türkiye sektöründe, stratejik coğrafi konum avantajı ve asansör aksam üretiminde gösterdiği yüksek verimlilik ile gelişimini sürdürmektedir. Ancak, dünyada sektörde söz sahibi çok uluslu firmalar düşük işçilik maliyetlerinden dolayı Asya ülkelerine yönelmiştir. Bu durum yerli firmalar için risk oluşturarak, rekabet edebilirliklerini azaltmıştır.

Türkiye’de sektör; aksam imalatı, asansörün test edilmesi (montaj), bakım ve onarım olarak 3 ana faaliyet koluna sahiptir. AB’ye uyum kapsamındaki belgelendirme ve yıllık kontrol faaliyetleri sektöre olumlu katkı sağlamış ve yetişmiş kalifiye eleman sayısının da artmasına sebep olmuştur.

Türk asansör sektörü, son yıllarda yerli üretim montaj ve aksam imalatında artış göstermektedir. Düşük ciroya sahip olan asansör sektörünün, kullanımı yaygın olmakla birlikte, ülke ekonomisi içinde stratejik bir önemi bulunmaktadır.

Montaj faaliyetleri; mühendislik ve müteahhitlik hizmetlerini içermekte olup, aksam imalatı ise, makine imalatının içinde yer almaktadır. Türk asansör sektöründe, asansör güvenlik aksamları; hız regülatörü, fren bloğu, hidrolik ve yaylı tamponlar, kapı kilit tertibatları yerli üretilen ürünlerdir. Bunun yanı sıra, hidrolik asansörlerde kullanılması zorunlu olan boru kırılma valfi ise, yurtdışından ithal edilmektedir. Aksam imalatında da hidrolik tahrikli asansörlerin üretilmesinde yine ithal ürünler kullanılmaktadır.

İnsanlara modern çağın hızını yakalamada fayda sağlayan asansör kullanılacağı bölgede; kurulum, montaj, bakım ve servisinin sağlanmasını ve yıllık yasal zorunlu kontroller gerektiren bir üründür.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın sanayi sicil kayıtlarına göre yaklaşık 543 adet firma sektörde faaliyet göstermekte olup, %71,3 oranında ortalama kapasite kullanım oranına sahiptir. Sektör, yaklaşık 14.121 kişiye istihdam sağlayarak bölgesel istihdama ciddi derece de katkı koymaktadır. Ayrıca, bakım ve onarım kapsamında yıllık yasal kontrol zorunlulukları da istihdam alanı oluşturmaktadır.

2013 yılında 152.278 adet kontrolü yapılan asansörlerden, 96.542’sine kırmızı, 11.407’sine sarı ve 44.329’una yeşil etiket verilmiştir. Genel olarak geçtiğimiz iki sene de asansör kontrol sayısı ve yeşil etiketli asansör sayısında artış gözlenmiştir.

Ayrıca Türk Standartları Enstitüsü verilerine göre; TSE Hizmet Yeterlilik Belgesi yürürlükte olan 1.306 adet, askıda olan 312 adet ve belgesi iptal edilen 390 adet olmak üzere toplam 2.008 adet asansör firması mevcuttur.

Asansör aksam üretimi; İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir, Konya ve Kayseri illerinde kümelenmiştir. Asansör montaj firmaları tüm Türkiye’de faaliyette bulunmaktadır. Bakım ve onarım firmaları ise; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Samsun, Trabzon, Konya, Kayseri, Kocaeli, Gaziantep, Diyarbakır’da yoğunlaşmış olup, diğer şehirlerde ise, yetkili servis olarak faaliyet göstermektedir.

Belgelendirme, tasarım, malzeme ve işçilik ücretleri sektörün maliyet unsurlarını oluşturmaktadır. Ayrıca, sektörün 2013 yılı toplam elektrik tüketimi yaklaşık 1.015.258.260 Kwh.

Ar-ge faaliyetlerinin yetersizliği, sürekli hazır projeler üzerinden üretim yapılması sektörün başlıca sorunları arasında yer almaktadır. Araştırma-geliştirme faaliyetlerinin artırılması ve kendine özgü projeler yaratarak üretime yenilik kazandırılması sektörün gelişimini hızlandıracaktır. Firmaların ar-ge maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle finansal olarak devlet teşvikleriyle desteklenmeleri beklenmektedir.

Türk asansör sektörü, 2013 yılı dış ticaret hacmi 365 milyon dolar, montaj belgelendirme, aksam üretimi ve bakım hizmetleri kapsamında ise, 400 milyon dolar civarında ciro oluşturmuştur. Asansör sektöründe aksam ve parça üretimi dış ticaret fazlası vermekte ve dengeleyici bir güç olarak yer almaktadır. Ancak, son yıllarda asansör aksam ve parça ihracatında azalış, ithalatında ise bir artış söz konusudur. 2013 yılı toplam asansör ihracatı 1,5 milyar dolar, ithalatı ise, 2,1 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir.

Ülkemizde en çok Türki Cumhuriyetlere, AB ve Ortadoğu ülkelerine asansör aksam parçaları ihracat edilmektedir. Asansör aksam ithalatında ise, uzak doğu ülkelerinde üretilen ürünlerin yoğunluk kazanması AB standart ve kalitesindeki ürünlerin rekabet gücünü zayıflatmaktadır. Bu bağlamda, uluslararası standarttaki markalaşmış firmalarımızı korumak amacıyla Ekonomi Bakanlığı'nın anti dumping uygulamasından yararlanmaları sektör kalitesi için önemlidir.

2013 yılı asansör ve aksam parçaları ithalatında Çin, Slovakia, İspanya ve Almanya ilk sırada yer almaktadır. Çin'den gelen paket asansörler önemli yer tutmaktadır. Asansör aksam parçalarındaki ihracatımızda ise; İran, Suudi Arabistan, Rusya ve Irak ilk dörtte yer almaktadır. Sektörün, bir önceki yıla göre ihracat pazarlarında azalma kaydedilirken, AB ve Ortadoğu ülkelerinde yeni pazar arayışları içindedir. Ayrıca, Türk yatırımlarının Ortadoğu, Balkanlar ve Afrika ülkelerinde artış göstermesi sektörün gelişmesinde olumlu etki göstermiştir. Bunun yanında Ortadoğu da yaşanan siyasi gerginlikler, sektörde ihracatı azaltmış, ithalatı arttırmış ve buna bağlı olarak da dış ticaret açığı da artış göstermiştir.

Türk asansör firmalarının yurtdışı montajlı ve paket asansör satışlarında yer alması çabası içinde olduğu görülmektedir. Bu alanda; Türki Cumhuriyetler, Orta Asya ve AB ülkelerinin yanı sıra Afrika ülkelerinde de yatırımlar yapılmaktadır.

Sektör ihracat alanında Gümrük Birliği ve AB mevzuatlarına uyum çalışmalarıyla "Malların Serbest Dolaşımı İlkesi" kapsamında pozitif etki göstermiştir. Ayrıca, bu durum AB ülkeleri dışında tüm dünyada Türk asansör sektörüne güven, prestij ve itibar kazandırarak dış pazarlarını genişletme imkanı sağlamıştır.

Kentsel dönüşüm sürecinin yaygınlaşmasına bağlı olarak inşaat sektörünün ivme kazanması, Türk asansör sektörüne ivme katmıştır. Bu bağlamda, inşaat sektörünün ayrılmaz bir parçası olan asansör sektörü ile eşdeğer bir büyüme eğilimine gireceği öngörülmektedir.

Ayrıca, İstanbul ve İzmir'de düzenlenen uluslararası fuarlar ve Arap yarımadasındaki yatırım çalışmaları sektörün global ölçekte rekabet edebilirliğini arttıracaktır.